

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยายในลักษณะของการวิจัยเชิงสำรวจ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของครูสังคัมศึกษาและนักศึกษาผู้ใหญ่ เกี่ยวกับการเรียนด้วยการนำตนเองในโรงเรียนผู้ใหญ่สายสามัญ กรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นดังนี้

1. การศึกษา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
3. การสร้าง เครื่องมือในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การศึกษา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนวิชาสังคัมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและการเรียนด้วยการนำตนเอง

2. ศึกษาหลักสูตร คู่มือครู ตำราเกี่ยวกับวิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาสังคัมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนด้วยการนำตนเอง ตลอดจนสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและครูสังคัมศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

2. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูสังคัมศึกษาที่สอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ประจำภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2532 ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 90 คน

- โรงเรียนผู้ใหญ่อายวามัญ จำนวน 20 โรงเรียน
- นักศึกษาผู้ใหญ่ที่กำลังเรียนวิชาสังคมศึกษา หลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่

อายวามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ประจำภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2532 ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 5,300 คน

2.2 การสุ่มกลุ่มตัวอย่างได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. สุ่มโรงเรียนผู้ใหญ่ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานคร ตามเขตท้องที่ละ 1 โรงเรียน จากจำนวนโรงเรียนผู้ใหญ่ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทั้งสิ้น 14 เขต ได้โรงเรียนผู้ใหญ่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 14 โรงเรียน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย
2. เลือกกลุ่มตัวอย่างครูสังคมศึกษา ปรากฏว่าครูที่สอนวิชาสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในแต่ละโรงเรียนผู้ใหญ่ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีจำนวนครูผู้สอนทั้งหมด 56 คน จึงใช้กลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งหมด
3. กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาผู้ใหญ่ มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 5,300 คน ผู้วิจัย ได้คำนวณหาขนาดตัวอย่างประชากร โดยใช้สูตรกำหนดให้มีความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างไม่เกินร้อยละ 5 (อ้างในบุญธรรม กิจปริดาภิสุทธิ์ 2527 : 63)

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง

(ในที่นี้ใช้ .05) ได้จำนวนนักศึกษาผู้ใหญ่ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 372 จากจำนวนประชากร 5,300 คน

4. ผู้วิจัยหาสัดส่วนของนักศึกษาผู้ใหญ่ที่จะ เป็นกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มอย่าง เป็นระบบ เรียงตามรหัสประจำตัวของนักศึกษา และ เขียน เลข เรียงลำดับนักศึกษาแต่ละคน ในแต่ละโรงเรียน กำหนดเลือกมา 1 คน จากทุก ๆ 8 คน จนกระทั่งได้ขนาดตัวอย่างของนักศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ดังแสดงในตารางที่ 1)

โรงเรียนผู้ใหญ่	ครู				นักศึกษา				คิดเป็นร้อยละ
	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไป	จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืน	คิดเป็นร้อยละ	จำนวนประชากร	ขนาดกลุ่มตัวอย่าง	จำนวนแบบสอบถามส่งไป	จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืน	
1. โรงเรียนผู้ใหญ่วัดดุสิตาราม	2	2	2	100	69	9	10	8	80
2. โรงเรียนผู้ใหญ่วัดอมรินทราราม	3	3	3	100	165	20	21	18	85.71
3. โรงเรียนผู้ใหญ่สันติราษฎร์	5	5	5	100	223	27	28	28	100
4. โรงเรียนผู้ใหญ่สามเสนวิทยาลัย	6	6	6	100	321	39	39	35	89.74
5. โรงเรียนใหญ่นนทรีวิทยา	5	5	5	100	246	30	31	30	96.77
6. โรงเรียนผู้ใหญ่พุทธจักรวิทยา	2	2	2	100	87	11	12	12	100
7. โรงเรียนผู้ใหญ่สิงหราชพิทยาคม	2	2	2	100	73	9	10	9	90
8. โรงเรียนผู้ใหญ่บางประกอก วิทยาคม	3	3	3	100	108	13	15	15	100
9. โรงเรียนผู้ใหญ่สวนกุหลาบ วิทยาลัย	9	9	9	100	600	73	75	67	89.33
10. โรงเรียนผู้ใหญ่วัดสุวรรณาราม	4	4	4	100	210	26	26	25	96.75
11. โรงเรียนผู้ใหญ่วัดนวลนรดิศ	2	2	2	100	91	12	13	12	92.30
12. โรงเรียนใหญ่มัธยมวัดธาตุทอง	6	6	6	100	489	59	59	49	83.05
13. โรงเรียนผู้ใหญ่ทอวัง	1	1	1	100	36	5	6	6	100
14. โรงเรียนผู้ใหญ่วัดเทพศิลา	6	6	6	100	320	39	39	30	76.92
รวม	56	56	56	100	3,038	372	384	344	89.58

3. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

3.1 ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามแบบ เลือกตอบ ซึ่งผู้ให้คำตอบ เลือกตอบตามความเป็นจริง แบบสอบถามมี 2 ฉบับ ดังนี้ คือ

ฉบับ ก สำหรับครูสอนวิชาสังคมศึกษา

ฉบับ ข สำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

แบบสอบถามแต่ละฉบับมี 2 ตอน ดังนี้ คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลบางประการ ของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามแบบตรวจคำตอบ (Check-list) โดยถามเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ฉบับ ก ถาม 6 ข้อ ในเรื่อง เพศ อายุ วุฒิ การเข้ารับการอบรมครูผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่ ระดับชั้นที่สอนในภาคปกติ และประสบการณ์ในการสอนวิชาสังคมศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ฉบับ ข ถาม 4 ข้อ ในเรื่อง เพศ อายุ อาชีพ และจุดมุ่งหมายในการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของครูสังคมศึกษาและนักศึกษาผู้ใหญ่ เกี่ยวกับการเรียนด้วยการนำตนเอง ในโรงเรียนผู้ใหญ่สายสามัญ กรุงเทพมหานคร เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ซึ่งใช้ข้อความเหมือนกันทั้ง 2 ฉบับ โดยแบ่งเป็น 5 ด้าน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ความต้องการ จำนวน 9 ข้อ
2. การกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียน จำนวน 8 ข้อ
3. การวางแผนการเรียน จำนวน 7 ข้อ
4. การแสวงหาแหล่งวิทยาการ จำนวน 9 ข้อ
5. การประเมินผล จำนวน 7 ข้อ

รวมจำนวนคำถามทั้งหมด 40 ข้อ

3.2 วิธีสร้าง เครื่องมือ

3.2.1 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามขึ้นโดยการศึกษาข้อมูลจากบทความ หนังสือ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการ เรียนด้วยการนำตนเอง

3.2.2 นำโครงร่างแบบสอบถามที่สร้าง เสร็จไปขอคำแนะนำจาก อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ทั้งสองท่าน อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ได้ตรวจแก้ไขทางด้าน เนื้อหา ภาษา และส่วนที่ใช้ในแบบสัมภาษณ์ให้ชัดเจนและ เข้าใจดียิ่งขึ้น แล้วนำแบบสอบถามไปให้ ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจความตรง เขิง เนื้อหาพร้อมทั้งวิจารณ์และ เสนอแนะ จำนวน 8 ท่าน

3.2.3 ปรับปรุง เนื้อหาของแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยเพิ่ม เติมคำถามที่จำเป็นและสำคัญ แล้วจัดลำดับคำถามให้ เป็นหมู่ เป็นพวกเดียวกัน

3.2.4 หลังจากปรับปรุงแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ทั้งสองท่านตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องอีกครั้งหนึ่ง เสร็จแล้วจึงได้ นำแบบสอบถามชุดแก้ไขปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาและนักศึกษาผู้ใหญ่ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่มีใช้กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนผู้ใหญ่ปากเกร็ด จำนวนครูสังคม ศึกษา 7 คน และนักศึกษาผู้ใหญ่ 30 คน

ผู้วิจัยได้คำนวณหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของ ครอนบาค (ประคอง กรรณสุด 2525 : 52)

$$\text{สูตร} \quad \alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_x^2} \right\}$$

α แทน ความ เที่ยงของแบบสอบถาม

n แทน จำนวนข้อกระทงในแบบสอบถาม

$\sum S_i^2$ แทน ผลรวมความแปรปรวนของแบบสอบถามแต่ละข้อ

S_x^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนของผู้รับการทดสอบ ทั้งหมด

เมื่อกำหนดแล้วได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามเท่ากับ 0.9183 แสดงว่า แบบสอบถามชุดนี้มีค่าความเที่ยงสูงพอที่จะนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

3.2.5 เกณฑ์ให้คะแนนเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของครูสังคมศึกษาและนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีต่อการเรียนด้วยการนำตนเอง ในโรงเรียนผู้ใหญ่ กรุงเทพมหานคร มีดังนี้

ระดับความคิดเห็น	มากที่สุด	ได้คะแนนเท่ากับ 5
ระดับความคิดเห็น	มาก	ได้คะแนนเท่ากับ 4
ระดับความคิดเห็น	ปานกลาง	ได้คะแนนเท่ากับ 3
ระดับความคิดเห็น	น้อย	ได้คะแนนเท่ากับ 2
ระดับความคิดเห็น	น้อยที่สุด	ได้คะแนนเท่ากับ 1

3.2.6 เกณฑ์ในการแปลความหมายจากค่าเฉลี่ย ซึ่งแบ่งเป็นช่วงดังนี้

$\bar{X}$	=	1.00-1.49	คิดค่าเป็น	น้อยที่สุด
$\bar{X}$	=	1.50-2.49	คิดค่าเป็น	น้อย
$\bar{X}$	=	2.50-3.49	คิดค่าเป็น	ปานกลาง
$\bar{X}$	=	3.50-4.49	คิดค่าเป็น	มาก
$\bar{X}$	=	4.50-5.00	คิดค่าเป็น	มากที่สุด

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยผู้วิจัยยื่นคำร้องต่อมณฑลวิทยาลัย ขอให้ออกหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยถึงหัวหน้าสถานศึกษา คือ โรงเรียนผู้ใหญ่ ในกรุงเทพมหานคร ตามที่ผู้วิจัยสำรวจไว้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 14 โรงเรียน โดยผู้วิจัยได้ไปแจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมแบบสอบถาม ตั้งแต่วันที่ 1-20 มีนาคม โดยแจกแบบสอบถามวันละ 1 โรงเรียน เริ่มตั้งแต่ 17.00 - 22.00 น. โดยผู้วิจัยมอบแบบสอบถามให้ครูผู้สอนสังคมศึกษา นำแบบสอบถามไปแจกให้กับนักศึกษาผู้ใหญ่ ส่วนแบบสอบถามของครูสังคมศึกษา ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามด้วยตนเอง และได้แนบไปเก็บแบบสอบถามอีก 1 สัปดาห์ หลังจากแจกแบบสอบถาม

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรม เอส พี เอส เอส เอ็กซ์ (SPSS-X : Statistical Package for the Social Sciences Version x) ของ กองแผนงาน กรมการศึกษานอกโรงเรียน ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

5.1 นำแบบสอบถามประกอบด้วยสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามในตอน ที่ 1 เรื่องเกี่ยวกับ อายุ เพศ อาชีพ ระดับการศึกษา มาแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ นำเสนอใน รูปตารางและความเรียง

5.2 นำแบบสอบถามตอนที่ 2 ซึ่งเป็นความคิดเห็นครูและนักศึกษาผู้ใหญ่ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เกี่ยวกับการเรียนด้วยตนเองทั้ง 5 ด้าน นำมาหาค่าเฉลี่ย (Arithmetic mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deriation)

5.3 ทดสอบค่ามัชฌิม เลขคณิต เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างครูสังคมศึกษา และนักศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ด้วยการคำนวณค่าที (t-test)